

Nr 233.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående anslag till lotsverkets båtlånefond; given Stockholms slott den 9 maj 1941.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över handelsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Herman Eriksson.

Utdrag av protokollet över handelsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 9 maj 1941.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, ERIKSSON, BERGQUIST, BAGGE, ANDERSSON, DOMÖ, ROSANDER, GJÖRES, EWERLÖF.

Efter gemensam beredning med chefen för finansdepartementet anför chefen för handelsdepartementet, statsrådet Eriksson:

På därom av Kungl. Maj:t i proposition (nr 164) till 1937 års riksdag gjord framställning beslöt riksdagen (skrivelse nr 310), att en fond, benämnd lotsverkets båtlånefond, skulle inrättas, från vilken fond finge, i huvudsaklig anslutning till de i statsrådsprotokollet över handelsärenden den 19 februari 1937 angivna grunder, utlämnas lån till lotspersonal för anskaffande av motorbåtar för tjänstebruk eller för reparation eller ombyggnad av sådana båtar. Såsom kapital för fonden hava under fonden för förslag till statsverket anvisats för vardera av budgetåren 1937/38 och 1938/39 ett reservationsanslag av 300,000 kronor och för budgetåret 1940/41 ett dylikt anslag av 350,000 kronor.

Enligt Kungl. Maj:ts brev till lotsstyrelsen den 4 juni 1937 och den 13 juni 1938 gäller beträffande berörda fond, att fonden skall stå under lotsstyrelsens förvaltning och av styrelsen i dess räkenskaper redovisas å en särskild diversemedelstitel, att ränta och amortering å lån från fonden skola i den ordning, lotsstyrelsen bestämmer, uppdebiteras å fonden, allt eftersom dylika medel inflyta, samt att under visst budgetår till fonden influtna räntor vid utgången av budgetåret skola tillföras den å riksstaten uppförda inkomsttiteln »övriga kapitalfonder».

I förenämnda brev har Kungl. Maj:t vidare fastställt följande bestämmelser för lån från fonden:

1) Från lotsverkets båtlånefond må, i den ordning och under de villkor här nedan sägs, utlämnas lån till båthållningsskyldig tjänsteman vid lotsstaten för anskaffande av motorbåt för tjänstebruk eller för mera omfattande reparation eller för ombyggnad av sådan båt.

2) Ansökan om lån göres hos lotsstyrelsen och skall innehålla uppgift om det sökta lånebeloppets storlek samt det ändamål, för vilket lånet sökes.

3) Lån må beviljas till belopp, motsvarande hela anskaffnings-, reparations- eller ombyggnadskostnaden.

4) Lotsstyrelsen äger vid beviljande av lån fastställa de särskilda villkor för lånebeloppets lyftande och åtnjutande, som må finnas påkallade i syfte att trygga beloppets användande till avsett ändamål.

5) Lån från fonden skall återbetalas inom tid och på sätt lotsstyrelsen föreskriver, låntagare obetaget att före lånetidens utgång på en gång inbetala ogulden del av lånebeloppet.

Amorteringstiden må icke bestämmas längre än som svarar mot den beräkneliga tiden för den ifrågavarande motorbåtens tjänsteduglighet.

Å lyftat lånebelopp skall erläggas årlig ränta från lyftningsdagen med fyra procent; dock vare låntagaren skyldig att framdeles vidkännas den höjning av räntefoten, som Kungl. Maj:t med hänsyn till den effektiva medelräntan för statens upplåning kan finna gott bestämma.

6) Båthållningsskyldig, som enligt gällande kungörelse angående tjänstebåtarna vid rikets lotsplatser har att inlösa förutvarande tjänstemans andel i gemensam tjänstebåt, skall, om för båten finnes utelöpande lån i båtlånefonden, övertaga den sistnämndes andel i lånet, vilken andel går i avräkning å lösesumman.

7) Häftar båthållningsskyldig den 1 juli 1937 för lån för motorbåt, för vilken han enligt nämnda kungörelse erhåller lega, må han, till lånets inlösande, enligt lotsstyrelsens beprövande kunna beviljas lån ur lotsverkets båtlånefond, dock högst till det belopp, som motsvarar båtens värde.

I skrivelse den 5 maj 1941 har *lotsstyrelsen* hemställt, att ifrågavarande båtlånefond måtte ökas med 250,000 kronor. Till stöd härför har styrelsen anført i huvudsak följande:

Fonden uppginge för närvarande till 950,000 kronor. Av detta belopp beräknades omkring 725,000 kronor utestå vid slutet av budgetåret 1940/41, vid vilken tidpunkt för vidare lånebehov följaktligen skulle kunna disponeras omkring 225,000 kronor. Härtill komme ett belopp av närmare 40,000 kronor, som beräknades inflyta såsom amorteringar under tiden intill utgången av budgetåret 1941/42. Det framtida lånebehovet kunde emellertid förväntas komma att omfatta avsevärt större belopp än det sålunda såsom disponibelt

beräknade. Behovet av lån för nyanskaffningar och reparationer vore alltjämt betydande. Styrelsen hade redan funnit sig böra medgiva vissa ytterligare nyanskaffningar till en kostnad av omkring 50,000 kronor, avsedda att bestridas med lån från båtlånefonden. Härutöver vore emellertid betydande lånebehov att förvänta. En inom lotsstyrelsen verkställd överslagsberäkning angående ersättning av försliten båtmaterial gäve vid handen, att under tiden till och med den 30 juni 1943 ett avsevärt antal nyanskaffningar av tjänstebåtar och motorer komme att bli nödvändiga. Lotspersonalens ökade arbetsuppgifter under de senaste åren hade medfört jämväl ökat slitage å båtmaterialen. Lotsstyrelsen ville i detta sammanhang framhålla nödvändigheten av att lotspersonalen ägde tillgång till så tillförlitlig båtmaterial som möjligt. Brister i avseende å denna materiel hade under den tid, då lotspersonalen för hållande av tjänstebåtar varit hänvisad till egna ekonomiska resurser eller privata långgivare, visat sig medföra risker. Ehuruväl styrelsen tidigare beaktat nödvändigheten av att i ökad utsträckning lånevägen möjliggöra nu ifrågavarande ersättning av försliten materiel, hade det därvid dock icke varit möjligt att förutse det förhållandet, att en av krisläget orsakad fortgående prisstegring å båtar och motorer skulle komma att medföra en så avsevärd ökning av kostnaden för varje nyanskaffning, som nu måste tagas i beräkning, och därmed i motsvarande grad öka anspråken på lån ur båtlånefonden. De nyanskaffningar, som under de närmaste två åren torde komma att erfordras, beräknades omfatta mer än 20 tjänstebåtar och 50 motorer för en sammanlagd kostnad av omkring 380,000 kronor. Med hänsyn jämväl till att nu oförutsedda nyanskaffningar kunde bli erforderliga, torde därför i fråga om ännu icke medgivna nyanskaffningar en belastning av fonden med sammanlagt omkring 400,000 kronor böra påräknas. Dessutom föreläge hos styrelsen ansökningar om överflyttande till fonden av båtlån, upptagna hos enskilda banker och numera löpande med avsevärt högre ränta än den vid lån hos fonden tillämpade. Ansökningarna omfattade såväl lån, som upptagits före båtlånefondens tillkomst och ännu ej överflyttats till denna, som senare lån, vilka tillsvidare upptagits hos privata långgivare i avvaktan på en förstärkning av båtlånefondens kapital. Då styrelsen, som för båtarnas användning i statens tjänst betalade lega till de båthållningsskyldiga, ansett sig böra i fråga om de båthållare, vilka sålunda nödgats utgiva högre ränta, utbetala i motsvarande grad ökad båtlega, hade för statsverket en merutgift uppkommit, vilken skulle bortfalla, därest ifrågavarande privata lån kunde överflyttas till båtlånefonden. Dessa lån uppginge för närvarande till ett sammanlagt belopp av omkring 100,000 kronor. Till täckande av ett lånebehov av sammanlagt omkring 550,000 kronor skulle, enligt vad som framginge av det föregående, stå till förfogande allenast omkring 265,000 kronor jämte för tiden efter den 1 juli 1942 inflytande amorteringar till ett belopp av något mer än 40,000 kronor. Med hänsyn till det sålunda föreliggande kapitalbehovet ansåge styrelsen fondens kapital böra ökas med 250,000 kronor till 1,200,000 kronor. Att styrelsen redan nu hemställde om en ökning av fonden för bestridandet av kostnader för bland annat nybyggnader under de närmaste två åren sammanhängde med att bygandet av nya tjänstebåtar toge avsevärd tid i anspråk och kostnaderna här för måste likvideras successivt efter båtens färdigställande.

Av lotsstyrelsens utredning framgår, att en ökning av ifrågavarande lånefond erfordras, därest det med fonden avsedda ändamålet skall kunna i önskvärd utsträckning tillgodoses. Mot det av lotsstyrelsen föreslagna medelstillskottets storlek, 250,000 kronor, har jag icke någon erinran att göra. Beloppet

*Departements-
chefen.*

torde böra för budgetåret 1941/42 anvisas såsom reservationsanslag under fonden för förlag till statsverket.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lotsverkets båtlånefond* för budgetåret 1941/42 å kapitalbudgeten, fonden för förlag till statsverket, anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 250,000.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan lämnar Hans Maj:t Konungen bifall samt förordnar, att proposition i ämnet av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:

Åke Hartvig.